

Handl.: Jannice Westerholm
Mottagare: Forsvarsdepartementet

Yttrande
2018-09-19
Dnr: 2018-7.5.2-0004

Remiss av betänkandet En lag om operativt militärt stöd mellan Sverige och Finland (SOU 2018:31)

Inspektionen för strategiska produkter (ISP) konstaterar att det inom ramen för den föreslagna lagen om operativt militärt stöd mellan Sverige och Finland bl.a. föreslås ett undantag för kravet på tillstånd för utförsel av krigsmateriel. Undantaget ska införas genom ett tredje stycke i 4 a § förordningen (1992:1303) om krigsmateriel (krigsmaterielförordningen). Förslaget till denna författningsändring föranleder följande synpunkter från ISP.

Utförsel av krigsmateriel från Sverige kräver tillstånd. Undantagen från denna tillståndsplikt är få. Det råder alltså en restriktiv hållning för undantag från tillståndskravet för utförsel av krigsmateriel. För Forsvarsmakten finns inte något generellt undantag från tillståndskravet; utan myndigheten har beviljats ett globalt tillstånd enligt 6 § lagen (1992:1300) om krigsmateriel (krigsmateriellagen). I sak har emellertid myndigheten ingen erinran mot den föreslagna bestämmelsen.

Vidare noterar ISP att det i betänkandet och i det föreslagna tredje stycket i 4 a § krigsmaterielförordningen endast omnämns undantag från tillståndskravet för utförsel av krigsmateriel. ISP vill härvidlag framhålla att det enligt 6 § första stycket krigsmateriellagen även krävs tillstånd för lämnande av tekniskt bistånd till någon utanför landet. Eftersom lämnande av tekniskt bistånd inte behandlas i betänkandet går det inte att utläsa om det har konstaterats att det inte finns något behov av undantag från tillståndskravet vad avser lämnande av tekniskt bistånd eller om det har förbisetts.

Enligt ISP:s mening bör uttrycket *lämnande av tekniskt bistånd* omfattas av undantaget, eftersom det kan antas att såväl svenska som finska väpnade styrkor medtar manualer och tekniska instruktioner, som delas med det andra landets väpnade styrkor, tillsammans med den krigsmateriel som förs ut ur landet.

I betänkandet konstateras att ändringen i krigsmaterielförordningen ger upphov till följdfråga bl.a. vad avser anmälningsskyldigheten till Tullverket vid utförsel av krigsmateriel (15 § krigsmaterielförordningen). Härvidlag kan konstateras att det idag i 15 a § andra stycket krigsmaterielförordningen finns ett föreskrivet undantag från anmälningsskyldigheten som lyder enligt följande.

Anmälan enligt 15 § första stycket behöver inte heller göras, om utförseln omfattas av föreskrifterna i 4 a § andra stycket.

För att undvika praktiska problem vid ett eventuellt införande av ett undantag till tillstånd för utförsel av krigsmateriel är det enligt ISP:s mening naturligt och även författningstekniskt möjligt att ändra lydelsen i 15 a § andra stycket krigsmaterielförordningen till följande.

Anmälan enligt 15 § första stycket behöver inte heller göras, om utförelsen omfattas av föreskrifterna i 4 a § andra och tredje stycket.

Vad gäller förslagen till författningsändringar i övrigt kan noteras att det i förslaget till förordning om ändring i förordningen (2006:311) om transport av farligt gods anges att transporter med bl.a. finska luftfartyg är undantagna från lagen (2006:263) om transport av farligt gods och förordningens tillämpning när finska militära styrkor lämnar stöd enligt den föreslagna lagen om operativt militärt stöd mellan Sverige och Finland.

ISP noterar härvidlag att definitionen statsluftfartyg används i 2 § tillträdes förordningen (1992: 118) vad avser militära stridsflygplan, militära transportflygplan och andra luftfartyg som ägs eller brukas av en stat och nyttjas i icke-kommersiellt syfte. ISP anser att det bör förtydligas i betänkandet om författningsändringen avser luftfartyg eller statsluftfartyg.

Slutligen - utan att ha någon synpunkt i sak - har ISP uppmärksammat följande otydlighet i förslaget till förordning om ändring i förordningen (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor. Vid en jämförelse av förordningens fjärde stycke och det föreslagna femte stycket används olika konjunktioner, i detta förra används *eller*, i det senare används *och*.

ISP har i övrigt ingen erinran mot utredningens förslag.

Carl Johan Wieslander
Ställföreträdande generaldirektör

Ställföreträdande generaldirektören Carl Johan Wieslander har beslutat detta remissvar. Verksjuristen Jannice Westerholm har varit föredragande.